

การเลี้ยงปลาอุกบึกอยู่ในบ่อพลาสติก

กลุ่มส่งเสริมการผลิตประมง

กรมส่งเสริมการเกษตร

การเลี้ยงปลาตุก

วัตถุประสงค์

- ✦ เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน
- ✦ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
- ✦ เพื่อผลิตอาหารโปรตีนบริโภคเอง
- ✦ เพื่อพัฒนาไปสู่การเลี้ยงเชิงพาณิชย์

ข้อดีของการเลี้ยงปลาดุกบิกอยู่ในบ่อพลาสติก

- ★ ใช้พื้นที่เลี้ยงน้อย สามารถเลี้ยงได้ทุกที่
- ★ ก่อสร้างบ่อเลี้ยงได้ง่าย
- ★ ระยะเวลาเลี้ยงสั้น
- ★ เลี้ยงง่าย อดทนต่อสภาพน้ำได้ดี
- ★ บริโภคเองในครัวเรือน และมีเหลือจำหน่าย

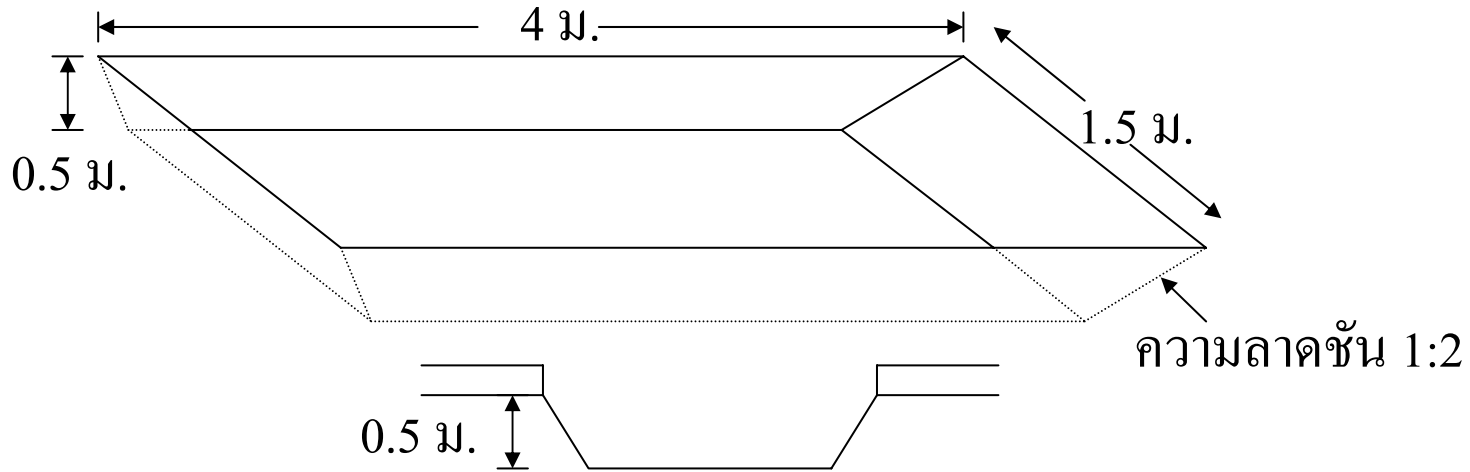

การเลือกสถานที่สร้างบ่อ

- 😊 อยู่ใกล้บ้าน
- 😊 อยู่ที่ร่มหรือมีหลังคา
- 😊 มีแหล่งน้ำสำหรับการเปลี่ยนถ่ายน้ำได้สะดวก

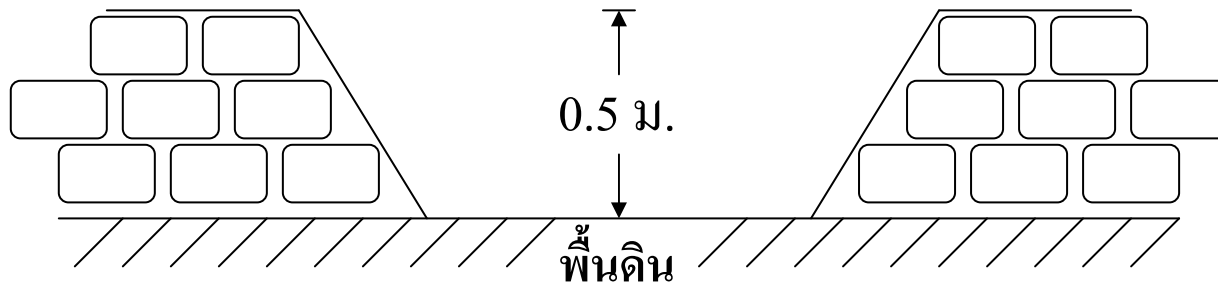
การสร้างบ่อ

วิธีที่ 1
ขุดลงไปบนดิน

การสร้างบ่อ

วิธีที่ 2
ยกคันบ่อขึ้น

การสร้างบ่อ

การสร้างบ่อ

การสร้างบ่อ

การสร้างบ่อ

การเตรียมน้ำ

- ▶ น้ำบาดาล น้ำบ่อ น้ำใน
แหล่งน้ำดำคลองสามารถ
ใช้เลี้ยงปลาได้
- ▶ น้ำประปาต้องทิ้งน้ำไว้ 3 วัน
ก่อนถึงจะนำมาเลี้ยงปลาได้

การเลี้ยง (1)

1. ขนาดปลาที่จะนำมาเลี้ยง

- ➔ ปลาที่เริ่มเลี้ยงยาวตั้งแต่ 1.5 นิ้วขึ้นไป
- ➔ ไม่ควรนำปลามาเลี้ยงในฤดูหนาวเพราะปลามีความต้านทานต่อโรคต่ำ

2. อัตราการเลี้ยง

ปล่อยลูกปลาในอัตรา 50 – 70 ตัว/ตารางเมตร

การเลี้ยง (2)

3. การปล่อยปลา

➤ แซ่ถุงลูกปลาไว้ในบ่อ
เลี้ยง 30 นาที จึงค่อยๆ
ปล่อยลงบ่อ

➤ ช่วงแรกที่ปล่อย ให้เติมน้ำลงบ่อมีความสูงประมาณ 10 ซม.แล้วค่อย
เพิ่มระดับน้ำขึ้นไปเรื่อยๆ ทุกๆ อาทิตย์ จนมีระดับสูงสุด 30-50 ซม.

การเลี้ยง (3)

4. การดูแลรักษา

หลังคาบัง
แดด ฝน

การเลี้ยง (4)

5. การให้อาหารปลา

- ✦ เริ่มแรกให้อาหารเม็ดเล็ก และบวบพอกแตกสำหรับปลาเล็ก
- ✦ อาหารสดพวกเศษเนื้อ สับ ให้ปลากินได้
- ✦ ตัวปลวก แมลงเม่าและแมลงอื่น ๆ โปรงให้ปลากิน

- ✦ ให้อาหารเป็นเวลา วันละ 2 มื้อ เช้า - เย็น

การเลี้ยง (5)

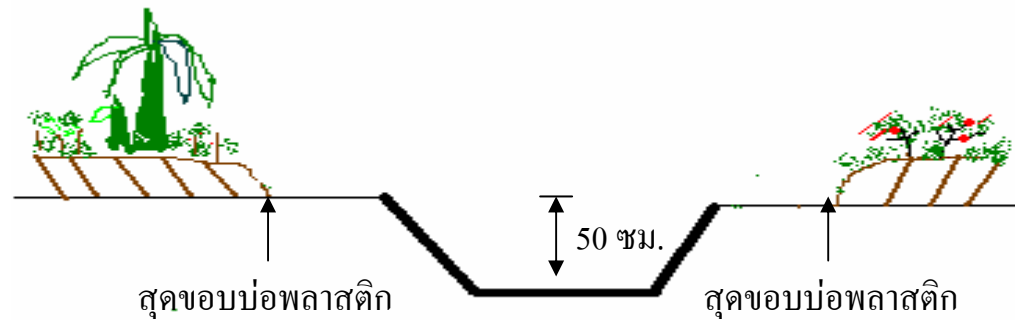
6. การถ่ายเทน้ำ

- ➡ ทำการเปลี่ยนถ่ายน้ำเมื่อน้ำเริ่มเสีย
- ➡ ไม่ควรถ่ายน้ำออกหมด เหลือน้ำเก่าไว้ 2/3
- ➡ เปลี่ยนถ่ายน้ำหลังให้อาหารแล้วไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง
- ➡ น้ำที่ถ่ายออกสามารถนำไปรดพืชผักได้

การใช้ประโยชน์พื้นที่ที่รอบบ่อ

ปลูกพืชผักสวนครัว
รอบๆ บ่อพลาสติก

การใช้ประโยชน์พื้นที่ที่รอบบ่อ

ต้นทุน

ค่าพลาสติกปูพื้นบ่อ (PVC # 3.5x 6 ม.) 500 บาท

ค่าอาหารเม็ด (เลี้ยงนาน 3 เดือน #30 กก.) 500 บาท

ค่าพันธุ์ปลาตุ๊ก (ขนาด 1 นิ้ว 500 ตัว) 500 บาท

รวมทั้งสิ้น ประมาณ 1,500 บาท

การจับปลา

การจับปลา

เลี้ยง 3-4 เดือน ได้ปลาขนาด 100-200 กรัม/ตัว

อัตราการรอดประมาณ 80-90 %

ได้ผลผลิตปลา ประมาณ 30-50 กก/บ่อ

คิดเป็นมูลค่า (กก. ละ 30 บาท) 900-1,500 บาท

การดูแลรักษาบ่อ

พลาสติก PVC อายุใช้งาน 3- ปี

พลาสติกทั่วไป หรือ PE อายุใช้งาน 6-12 เดือน

การซ่อมแซมบ่อเมื่อมีรอยร้าว หรือฉีกขาด

โรคปลาตุ๊กและการดูแลรักษา

โรคปลาตุกและการดูแลรักษา

วิธีการป้องกันการเกิดโรค

1. ควรเตรียมบ่อและน้ำตามวิธีการที่เหมาะสมก่อนปล่อยลูกปลา
2. ซื้อพันธุ์ปลาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ควรแข็งแรงและปราศจากโรค
3. ไม่ควรปล่อยปลาหนาแน่นเกินไป

โรคปลาตุกและการดูแลรักษา

วิธีการป้องกันการเกิดโรค

4. หมั่นตรวจอาการของปลาอย่างสม่ำเสมอ

5. เปลี่ยนถ่ายน้ำจากระดับก้นบ่อ อย่างสม่ำเสมอ

6. อย่าให้อาหารจนเหลือ

โรคของปลาตุ๊กเลี้ยง

แบ่งอาการของโรคเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

- 1. อาการติดเชื้อ** : ตกเลือด แผลตามตัว ครีบกร่อน
จากแบคทีเรีย ตาขุ่น หนองหึงก อกหูบวม
ท้องบวม กินน้อย ลอยตัว
- 2. อาการจากปรสิต** : เมื่อมาก แผลตามตัว ตกเลือด
เข้าเกาะตัวปลา ครีบเปื่อย จุดขาวตามตัว ตัวซีดหรือ
เข้มผิดปกติ ทุรนทุราย ว่ายน้ำไม่ตรง
หรือดวงสว่าง

โรคของปลาตุ๊กเลี้ยง

แบ่งอาการของโรคเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

3. อาการจากอาหารมีคุณภาพไม่เหมาะสม

ขาดวิตามิน : กะโหลกร้าว ตกเลือดใต้ตา
ตัวคด กินน้อย

ขาดวิตามิน บี : ว่ายน้ำตัวเกร็งและชักกระตุก

4. อาการจากคุณภาพ : ว่ายขึ้นลงเร็วผิดปกติ ลอยหัว

ในบ่อไม่ดี
ครีบกร่อนเปื่อย หนองหงิก
เหงือกซีดและบวม ตัวซีด

โรคของปลาดุกเลี้ยง

โรคเห็บระฆัง

สาเหตุ เชื้อโปรตัวซัว *Trichodina sp.*

โรคของปลาตุ๊กเลี้ยง

โรคต่าง

สาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Flexibacter columnaris*

โรคของปลาตุกเลี้ยง

โรคท้องบวม

สาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Pseudomonas sp.*

โรคของปลาตุ๊กเลี้ยง

โรคโมไทล์แอโรโมนาส

สาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Aeromonas hydrophila*

โรคของปลาดุกเลี้ยง

โรคพยาธิปลิงใส

สาเหตุ พยาธิตัวแบน *Gyrodactylus sp.*

จัดทำโดย
กลุ่มส่งเสริมการผลิตประมง
ส่วนส่งเสริมสินค้าเกษตร
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูล : กรมประมง